

Motion till riksdagen 2010/11:Sf258

av **Annika Eclund (KD)**

Papperslösas rätt till vård

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om papperslösa och gömda flyktingars rätt till vård och om att vårdpersonalens tystnadsplikt ska stärkas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att landstingen bör uppmuntras att erbjuda en utvidgad vård till papperslösa och gömda i väntan på en lagändring.

Motivering

Vi vet inte hur många papperslösa och gömda flyktingar som befinner sig i Sverige, men det kan vara så många som 35 000.¹ Papperslösa är de som befinner sig i Sverige utan att ha ansökt om nödvändiga tillstånd för att vistas i landet. Gömda är de som håller sig undan verkställighet av ett utvisnings- eller avvisningsbeslut. I den bästa av världar skulle det inte finnas några papperslösa eller gömda flyktingar. Men i den situation som vi har idag måste vi se över situationen för papperslösa och gömda så att även dessa kan ges förutsättningar att leva ett värdigt liv.

En viktig grund i Kristdemokraternas tänkande kring papperslösa flyktingar är att ingen människa är illegal. Det är endast människans handlingar som kan vara det. Alla människor har därför enligt vårt synsätt också rätt till grundläggande skydd, vård, omsorg, utbildning med mera. Det kan inte vara humant att man ställs helt utan vård på grund av rädslan att avvisas/utvisas till

¹ Se bl.a. Aftonbladet 7/1 2008 "De är Sveriges nya slavar", SvD 17/3 2008 "Ovärdig behandling av papperslösa", Läkare i världen, Papperslösa Stockholm, Amnesty Press.

Fel! Okänt namn på

sitt hemland. Dessa personer tillhör de mest utsatta i vårt samhälle, de lever i en ständig otrygghet och med en stor oro för vad som kan tänkas hända om de tvingas lämna landet.

Rätt till vård

Papperslösa personer oavsett ålder har i dag endast rätt till akut sjuk- och tandvård. För vuxna personer som är att betrakta som gömda och därmed håller sig undan verkställighet av utvisningsbeslut, gäller samma sak. Barn under 18 år som är gömda har rätt till samma sjuk- och tandvård som andra barn bosatta i landstinget, dock inte subventionerad. Eftersom det inte är förbjudet att erbjuda en utvidgad vård har flera landsting valt att subventionera hela eller delar av denna vård. I avvaktan på en bättre och mer human lagstiftning på området ser Kristdemokraterna positivt på att landsting tar detta steg och vi uppmuntrar fler att göra det. Läkaretikens mest grundläggande princip är att behandla alla människor lika. Nuvarande lagstiftning skapar problem i avvägningar och tillämpning då vårdpersonalen möter dessa behövande grupper. Sverige fick 2006 skarp kritik från FN-rapportören Paul Hunt, som menar att Sverige inte erbjuder tillräcklig vård till asylsökande, papperslösa och gömda.

Kristdemokraternas åsikt i denna fråga är att gömda och papperslösa personer också har rätt till vård i Sverige. Detta bör inte bara gälla akut vård utan även mindre brådskande vård samt förebyggande vård. Ingen människa som varaktigt befinner sig i Sverige ska stängas ute från den vård som finns tillgänglig. När det gäller subventionering av vården ska all sjukvård till barn vara subventionerad. Inget barn ska behöva drabbas av försämrad hälsa på grund av att deras föräldrar väljer att stanna i Sverige trots avvisningsbeslut. För vuxna bör akut sjuk- och tandvård vara subventionerad.

Den utredning som regeringen, på Kristdemokraternas initiativ, har tillsatt i denna fråga ska komma med förslag på hur papperslösas rätt till vård ska säkerställas och på vilka villkor vården ska ges (kommittédirektiv 2010:7). Vi hoppas att frågan snart ska få en lösning.

Det är också viktigt att slå fast tystnadsplikten för vårdpersonalen. Riktlinjerna måste vara tydliga och förtroendet för hälso- och sjukvården måste upprätthållas. Det får inte vara så att människor inte söker hälso- och sjukvård av rädsla för att anges och avvisas. Vårdpersonalens uppgift är att ta hand om människors sjukdomar och skador, deras möjlighet att göra det får inte undergrävas av en skyldighet att uppge vilka personer de ger vård. Denna fråga är föremål för utredning och vi förväntar oss ett förslag som stärker vårdpersonalens tystnadsplikt.

Stockholm den 25 oktober 2010

Annika Eclund (KD)